

[Chr. Christiansen.]

slet ikke paa Højde med det folkelige og kulturelle Arbejde, der er i Gang her i Landet. Der kunde bruges meget stærke Ord om de Forhold, der raader her, uden at man derfor gjorde sig skyldig i Overdrivelse, og selv om Lokaleforholdene er værst paa Landet, hersker der ogsaa i mange Byer saadanne Tilstande, at der er Grund til for de offentlige Myndigheder at vise et Initiativ paa dette Omraade.

Gennem en Aarrække har jeg haft rig Lejlighed til at tage vore Forsamlingslokaler og Forsamlingshuse nærmere i Øjesyn, og efter min Mening er der kun sket meget faa Forbedringer i de sidste 25 Aar. Mit samlede Indtryk af Forholdene i Dag er saaledes meget nedslaaende, og jeg vil tro, det ligger saadan, at mange af dette høje Tings Medlemmer har indhøstet lignende Erfaringer som dem, jeg har været ude for. De fleste af de Lokaler, der er til Raadighed for det frie Foreningsarbejde og det frie Oplysnings- og Kulturarbejde, findes i daarlige og gamle Bygninger, der er slet og upraktisk indrettet, med sparsomt og daarligt Inventar. Smalle og rygløse Bænke er fremherskende. Dertil kommer, at Belysningen som Regel er elendig og Opvarmningen ofte paa et saadant Minimum, at den hverken giver Anledning til Velvære eller Hygge. Garderobe- og Toiletforhold er de daarligst mulige, og vel vedligeholdte og vel rengjorte er der ikke alt for mange af Forsamlingshusene der er.

Nej, hyggelige og indbydende er de gamle Forsamlingshuse ikke. Mange af dem har vel deres interessante Historie og rummer Minder fra Kamptiden i Slutningen af det forrige Aarhundrede, men de er i vore Dage lidet egnede til at danne den rette Ramme om de kulturelle Bestræbelser, der gør sig gældende. Set fra et demokratisk Synspunkt kan alle være interesseret i, at de politiske, faglige, økonomiske og kulturelle Organisationer har gode Lokaler til at samle deres Medlemmer i. Hele dette folkelige Arbejde er jo ret besat Grundlaget for det demokratiske Danmark og alt, hvad dermed staar i Forbindelse. Naar en Ungdomsforening i en Købstad skal betale 60 Kr. for et i øvrigt ikke særlig velegnet Lokale til en Foredragsaften, og naar en Studiekreds paa Landet kan komme ud for at betale 20—25 Kr. pr. Aften for den lille Stue i Forsamlingshuset, saa er Forholdene meget nær ved at være katastrofale, og man kan med Rette spørge: Er der egentlig meget Grundlag for at skyde saa meget

paa Ungdommen, som man gør fra mange Kredse? Jeg mener det ikke, naar man ikke yder dem større Hjælp i deres eget Fritidsarbejde, end der her er Tale om.

Der blev i 1930erne rejst en landsomfattende Agitation for en Højnelse af Forsamlingshusene, og der blev i Tilslutning hertil fra Rigsdagens Side ydet et Bidrag ved de Bestemmelser om Laan til Bygning af Forsamlingshuse, der fandtes i den gamle Boliglov, og desuden ved Udsendelse af et instruktivt Propagandahæfte fra Indenrigsministeriet, ligesom Pressen og Radioen tog Spørgsmaalet op til Behandling. Desværre maa det indrømmes, at Resultaterne ikke blev særlig store. Kun enkelte Steder blev der rejst nye Forsamlingshuse, og Krigen og Besættelsen standsede brat hele dette Reformarbejde.

Jeg vil gerne med de her fremsatte Bemærkninger rejse denne Sag paa ny. Jeg vil opfordre Kommunerne Landet over til at tage dette Spørgsmaal op til Overvejelse og Gennemførelse. Bestemmelserne i Loven om Byggeri med offentlig Støtte giver gode Betingelser for en forsvarlig Løsning, f. Eks. Bygning af en Sognegaard paa Landet, Bygning af et Kulturcentrum eller et Ungdommens Hus i Byerne, hvad man nu vil kalde det. Jeg vil gerne henstille til den højtærede Indenrigsminister i Lighed med tidligere at lade udarbejde et instruktivt Propagandahæfte om, hvordan Opførelse og Forandring af Forsamlingshuse kan foregaa, med mere detaljerede Oplysninger om Laaneforhold og Finansieringsmuligheder, og deri ogsaa optrykke en Række udarbejdede Projekter, der viser klart og tydeligt, hvordan et Forsamlingshus skal bygges, og hvordan det skal indrettes. Jeg haaber, at det paa ny maa være muligt at skabe tilstrækkelig Interesse for denne Sag, som jeg i hvert Fald for min Part anser for at være af stor Betydning for det fremtidige Forenings-, Oplysnings- og Kulturarbejde her i Landet.

Maa jeg dernæst spørge den højtærede Undervisningsminister om, hvordan det gaar med Skabelsen af en nordisk Ordning vedrørende vore Højskoleunderstøttelser. Jeg tænker her paa det Spørgsmaal, der var tænkt løst paa den Maade, at en Understøttelse, der var bevilget i et af de nordiske Lande, kunde bruges i det nordiske Land, som vedkommende Elev ønskede at besøge. Det er maaske den højtærede Minister bekendt, at der paa en Konference i Oslo af Arbejdernes Oplysningsforbund i de 4 nordiske Lande blev vedtaget en Udtalelse